

KIÁLLÍTÓTERMEKBŐL

Felfedezzük az igazi Bernáthot

Bernáth Aurél Kossuth-díjas kiváló művész emlékkiállítása az Ernst Múzeumban április 28-ig tekinthető meg.

Sajátos karakter

Rilke hangoztatta, hogy ... a hírnév nem más, mint egy ember köré kialakított félreértések összessége. Idő kell ahhoz, hogy egy életmű értékeit elfogultság nélkül, pontosan lássuk, vagy megítéljük. Most kezdjük felfedezni az igazi Bernáthot; minőségét, klasszikussá váló teljesítményét, fontosságát képzőművészetünk európai határai között. S festőként is, a Képzőművészeti Főiskola 1945-ben kinevezett tanáraként, aki nemzedékeket nevelt, hozzájárulva festészetünk sajátos karakteréhez, kontinentális mértékű távlataihoz.

Bernáth Aurél munkája meghatározó lett, de nem stílusának átvételében, hanem tanítványai öntörvényeiben; ugyanígy lényének lényege nemcsak az, melyet Németh Lajos jelzett, miszerint nagysága, hogy mindig főműveket tudott teremteni, hanem személyisége is. Bernáth úgy lett és maradt mind nagyobb festő, hogy személyisége hatott és sugárzott.

A szellem eleganciája

Művészete eszmei központokat érint, összegezi a partvédő gátakat, a póstyéni hidat, Prágát, Zebegényt és a Balaton számára megnyíló kiszögellé-

Zebegényi táj (1939)

lületére, sokszor úgy, hogy Bernáth a kezdeményező. Nemcsak folytat, hanem indít is, — mert szellemisége gazdag. Ezért olyan takarékos eszközeivel, amelyek választékoságának is bizonyítékai. Nem a rivalizálás jegyében, hanem azonos értékrend alapján, időnként *Egryvel* halad egy nyomvonalon. Aki gondolkodásban és kolorizmusban olyan magaslatra érkezett, mint Bernáth Aurél, annak természetszerűleg lehetnek és voltak is elfogultságai is. Csontváryval szembeni fenntartása azonban *általános tünet* volt, egész korosztálya értetlen maradt e jelenséggel. *Lyka Károly* is csak a külön-

séget érzékelt, nem a szándék és a kivétel zsenialitását. Bernáth munkásságában nem e műkritikai pontatlanságok maradtak fenn, bár írónak és műelemzőnek is kitűnő volt, hanem mesterművei — a *Kikötőmunkás* és a *Riviéra* — s különösképpen az *Ónarckép* rózsaszín szobában, mely korszakalkotó mű, mintegy bejelentő Derkovits Gyula és Szőnyi István remekműveit. Bár átmenetileg *visszhangtalannak* tűnt nagy és fontos festői tette, értékei révén újra és véglegesen időszerűvé növekszik értékrendje. *Ő a festők festője*, erről tanúskodik az emlékkiállítás vendégkönyve.

Losonci Miklós

seit. Ady a zongora fekete tömbjében érezte meg a lélek vulkanikus mélységeit. Bernáth Aurél a zenére készülő hegedű alakzatával közelíti századunk általános emberi önarcképét a festészet optimális magaslátán, gondolati, formai felkészültségének felső fokán. A kifogástalan külső szellemének eleganciája, immár mérték a folytatásra, amelyet európai körben tanítványai — *Csernus Tibor, Mácsai István, Bér Rudolf, Kiss László Pál, Vecsési Sándor, Kóka Ferenc* és sokan mások —, több korosztály terebélyesít új eszméi, formai ideákkal — a személyiség és a kor belső felszólításainak megfelelően.

A festők tanára

Bernáth Aurél képei *rózsaszín* vagy *kék* árnyalatúak, vagy az egyik, vagy a másik szín a főszereplő, ha nem is korszakra osztva, mint Picasónál, hanem az egész életművet jellemezve. Az is fontos mozzanat, hogy egyik csendéletén *Cézanne*-könyv látható: Bernáth számba veszi e stratégiai fontosságú mester ajánlásait. Költőiség és konstruktivitás választóvonalán szervezi képzeletét Bernáth Aurél a 20-as évekből, így hol *Bonnard* a társ, máskor *Derkovits, Uitz, Aba Novák Vilmos* eszményei türemkednek egy-egy képe fe-